Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά L

2023/2611

24.11.2023

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2023/2611 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 15ης Νοεμβρίου 2023

σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η έλλειψη εργαζομένων στην Ένωση περιορίζει σημαντικά την ικανότητα προσαρμογής της στους υπό εξέλιξη μετασχηματισμούς της φύσης της εργασίας, της παραγωγής και της επικοινωνίας σε όλες τις οικονομίες και τις αγορές εργασίας.

(2) Οι εργοδότες σε ολόκληρη την Ένωση αναφέρουν διαρκώς δυσκολίες στην εξεύρεση εργαζομένων με τις απαιτούμενες δεξιότητες. Επιπλέον, η δημογραφική γήρανση αναμένεται να μειώσει το διαθέσιμο εργατικό δυναμικό και να επιδεινώσει τις ελλείψεις δεξιοτήτων στο μέλλον. Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), οι οποίες περιλαμβάνουν 25 εκατομμύρια οντότητες σε ολόκληρη την Ένωση, πλήττονται ιδιαίτερα διότι δυσκολεύονται να βρουν τα κατάλληλα ταλέντα που απαιτούνται για τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη δυνατότητα κλιμάκωσης και την ανταγωνιστικότητα.

(3) Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού εκτείνεται σε όλα τα βιομηχανικά οικοσυστήματα σε πολλά κράτη μέλη, με αύξηση των κενών θέσεων εργασίας υψηλής, μεσαίας και χαμηλής ειδίκευσης. Τομείς όπως οι κατασκευές, η μεταποίηση, οι τεχνολογίες των πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), οι μεταφορές, οι επαγγελματικές υπηρεσίες, η υγεία και η μακροχρόνια φροντίδα βρίσκονται αντιμέτωποι με επίμονες ελλείψεις. Επιπλέον, κατά την περίοδο μεταξύ του 2015 και του 2021 διπλασιάστηκαν οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε βασικούς τομείς οι οποίοι έχουν καίρια σημασία για την πράσινη μετάβαση. Στην κατάσταση αυτή έρχεται να προστεθεί το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις πασχίζουν να βρουν εργαζόμενους με επαρκείς ψηφιακές δεξιότητες και αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες όσον αφορά την πρόσληψη ειδικών στις ΤΠΕ.

(4) Οι ελλείψεις δεξιοτήτων αποτελούν σημαντική πρόκληση για τις προσδοκίες της Ένωσης, αφενός, να διατηρήσει τη θέση της ως ανταγωνιστικού παγκόσμιου ηγέτη και κόμβου για τις τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών και, αφετέρου, να επιτύχει φιλόδοξους στόχους για το κλίμα και την ενέργεια. Οι ελλείψεις αυτές υπονομεύουν επίσης την ικανότητα της Ένωσης να αξιοποιήσει το δυναμικό της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, να ενισχύσει την τεχνολογική υπεροχή της Ένωσης, να τονώσει την ανάπτυξη και την καινοτομία και να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όπως η πανδημία COVID-19 ή οι γεωπολιτικές συγκρούσεις. Οι ελλείψεις δεξιοτήτων σε συγκεκριμένους τομείς, όπως η υγειονομική περίθαλψη και η μακροχρόνια φροντίδα, περιορίζουν την ικανότητα φροντίδας του γηράσκοντος πληθυσμού και την ικανότητα εξασφάλισης πρόσβασης σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη για όλους.

(5) Για την αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων δεξιοτήτων απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, καθώς και μέτρα για την ενίσχυση της συμμετοχής των ενηλίκων σε ηλικία εργασίας στην αγορά εργασίας, τη διευκόλυνση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την προσέλκυση ατόμων με τις απαιτούμενες δεξιότητες στην Ένωση.

(6) Η Ένωση υποστηρίζει σταθερά δράσεις για την αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού μεγιστοποιώντας τις δυνατότητες του εσωτερικού εργατικού δυναμικού της. Στις δράσεις αυτές περιλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού εντός της εσωτερικής αγοράς, όπως τα δίκτυα συνεργασίας ευρωπαϊκών υπηρεσιών απασχόλησης (EURES). Επιπλέον, επιδιώκει να αυξήσει τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών, των ατόμων με αναπηρία, καθώς και των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, στην αγορά εργασίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται επίσης στην εξασφάλιση της συμμετοχής υποεκπροσωπούμενων ομάδων, κυρίως των

νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ). Στο ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων για το 2020 ([1]) περιγράφονται συνοπτικά 12 δράσεις οι οποίες έχουν ως στόχο να συνδράμουν τα άτομα και τις επιχειρήσεις να αναπτύσσουν δεξιότητες και να τις χρησιμοποιούν, συμπεριλαμβανομένων των συστάσεων του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ([2]), των ατομικών λογαριασμών μάθησης ([3]), των μικροδιαπιστευτηρίων ([4]) και της δρομολόγησης του συμφώνου για τις δεξιότητες. Το σύμφωνο για τις δεξιότητες υποστηρίζει τη συνεργασία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών με σκοπό την ενίσχυση της συλλογικής δράσης όσον αφορά τις δεξιότητες για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας και στηρίζει εταιρικές σχέσεις μεγάλης κλίμακας σε βασικά βιομηχανικά οικοσυστήματα.

(7) Η Ένωση εργάζεται προς την κατεύθυνση μιας συμπεριληπτικής προσέγγισης για την κάλυψη των ελλείψεων εργατικού δυναμικού, εξασφαλίζοντας κυρίως σε άτομα όλων των γενεών στην Ένωση τη δυνατότητα να υλοποιήσουν τις επιλογές ζωής τους και να αξιοποιήσουν το δυναμικό που διαθέτουν στην οικονομία και την κοινωνία γενικότερα. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη έχουν στη διάθεσή τους ένα ολοκληρωμένο σύνολο ενωσιακών μέσων πολιτικής, ιδίως την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Δημογραφική αλλαγή στην Ευρώπη: μια εργαλειοθήκη για δράση», το οποίο αποσκοπεί στον καλύτερο συνδυασμό των οικογενειακών προσδοκιών και της αμειβόμενης εργασίας, στη στήριξη και την ενδυνάμωση των νεότερων γενεών ώστε να μπορούν να ευημερήσουν, καθώς και στην ενίσχυση της θέσης των παλαιότερων γενεών και τη διατήρηση της ευημερίας τους.

(8) Ωστόσο, η ζήτηση ειδικευμένων εργαζομένων δεν μπορεί να καλυφθεί μόνο από το εργατικό δυναμικό της Ένωσης. Για να επιτύχει η οικονομία της Ένωσης και να διασφαλιστεί η ανθεκτικότητά της, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η ελκυστικότητά της για ταλαντούχα άτομα από ολόκληρο τον κόσμο. Η διαχείριση της νόμιμης μετανάστευσης των ατόμων που αναζητούν εργασία από τρίτες χώρες πρέπει να αποτελεί μέρος της λύσης για τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού που αντιμετωπίζουν οι εργοδότες προκειμένου να βρουν εργαζόμενους με τις δεξιότητες που χρειάζονται και να τονώσουν την οικονομική ανάπτυξη.

(9) Από στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού της ΕΕ προκύπτει ότι, σε σύγκριση με τους πολίτες της Ένωσης, οι υπήκοοι τρίτων χωρών με τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να διαθέτουν πολύ περισσότερα προσόντα από όσα απαιτούνται για την εργασία που κάνουν και να εργάζονται σε επαγγέλματα χαμηλής ή μέσης ειδίκευσης. Το 2022 το ποσοστό υπερειδίκευσης της Ένωσης ανερχόταν σε 39,4 % για τους πολίτες τρίτων χωρών, σε 31,8 % για τους πολίτες της Ένωσης από άλλα κράτη μέλη και μόλις σε 21,1 % για τους υπηκόους του υπό εξέταση κράτους μέλους ([5]). Η υπερειδίκευση μπορεί να οδηγήσει σε οικονομικές απώλειες τόσο για τους εκάστοτε ενδιαφερόμενους όσο και για την οικονομία της Ένωσης.

(10) Παρόλο που τα κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να καθορίζουν τον όγκο των εισερχόμενων υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εργασία, η Ένωση έχει θεσπίσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη νόμιμη μετανάστευση, αναγνωρίζοντας τον ουσιαστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι μετανάστες στην οικονομία και την κοινωνία της Ένωσης, για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών μετανάστευσης και την εναρμόνιση των προϋποθέσεων εισδοχής και των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών στην Ένωση. Στο σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο ([6]) αναγνωρίζεται ότι η ανάπτυξη νόμιμων οδών προς την Ένωση για ειδικευμένους υπηκόους τρίτων χωρών αποτελεί σημαντικό μέρος ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης της μετανάστευσης. Η αναδιατυπωμένη οδηγία (ΕΕ) 2021/1883 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([7]) (γνωστή και ως «οδηγία για τη μπλε κάρτα») αποσκοπεί στην προσέλκυση ταλέντων υψηλής ειδίκευσης στην αγορά εργασίας. Για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης ζήτησης ειδικευμένων επαγγελματιών στον τομέα των ΤΠΕ στα κράτη μέλη, η οδηγία αυτή προβλέπει ότι οι υψηλές επαγγελματικές δεξιότητες θα πρέπει να θεωρούνται

([1]) Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων, το οποίο δρομολογήθηκε το 2020, παρουσίασε τους στόχους της ΕΕ για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση κατά την επόμενη πενταετία.

([2]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (ΕΕ C 417 της 2.12.2020, σ. 1).

([3]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, για τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 26).

([4]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια για τη διά βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 10).

([5]) Eurostat, LFSA_EOQGAN.

([6]) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με ένα νέο σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο [COM(2020) 609 final].

([7]) Οδηγία (ΕΕ) 2021/1883 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2021, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης, και την κατάργηση της οδηγίας 2009/50/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 382 της 28.10.2021, σ. 1).

ισοδύναμες με τίτλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ορισμένα επαγγέλματα ΤΠΕ. Επιπροσθέτως, στη δέσμη μέτρων για τις δεξιότητες και τα ταλέντα ([8]), η οποία εκδόθηκε από την Επιτροπή τον Απρίλιο του 2022, υπογραμμίζεται ότι η νόμιμη μετανάστευση ωφελεί τόσο τους μετανάστες όσο και τις χώρες καταγωγής και προορισμού τους. Στη δέσμη μέτρων προτάθηκαν νομοθετικά, επιχειρησιακά και μελλοντοστρεφή μέτρα πολιτικής τα οποία αποσκοπούν στην ενίσχυση του πλαισίου της Ένωσης για τη νόμιμη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένων προτάσεων για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου ([9]) και της οδηγίας 2011/98/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([10]), ώστε να απλουστευθούν οι διαδικασίες εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών όλων των επιπέδων δεξιοτήτων και να ενισχυθούν τα δικαιώματά τους μόλις γίνουν μόνιμοι κάτοικοι της Ένωσης.

(11) Τα ειδικευμένα άτομα τα οποία χρήζουν διεθνούς προστασίας και επιθυμούν να εργαστούν στα κράτη μέλη αποτελούν μια ανεκμετάλλευτη, σε μεγάλο βαθμό, δεξαμενή πιθανών ατόμων που αναζητούν εργασία και θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των εργοδοτών. Σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1364 της Επιτροπής ([11]) σχετικά με τις νόμιμες οδούς προς την προστασία στην ΕΕ, η Επιτροπή ενθάρρυνε τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν συμπληρωματικές οδούς πρόσβασης στην αγορά εργασίας για τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας με σκοπό την ενεργοποίησή τους και την αξιοποίηση των δεξιοτήτων και των προσόντων τους, με παράλληλη αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού στην Ένωση.

(12) Για τη διευκόλυνση των διεθνών προσλήψεων και την παροχή ευκαιριών σε υπηκόους τρίτων χωρών ώστε να μπορούν να εργαστούν σε επαγγελματικούς τομείς με ελλείψεις οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως επαγγελματικοί τομείς ενωσιακού ενδιαφέροντος, η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία «δεξαμενής ταλέντων της ΕΕ» ([12]), μιας πλατφόρμας που θα συγκεντρώνει και θα υποστηρίζει την αντιστοίχιση των προφίλ ατόμων που αναζητούν εργασία από τρίτες χώρες με κενές θέσεις εργασίας σε εργοδότες που είναι εγκατεστημένοι στα κράτη μέλη. Σκοπός της δεξαμενής ταλέντων θα είναι η ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ένωσης για τα άτομα που αναζητούν εργασία από τρίτες χώρες, καθώς και η στήριξη των εργοδοτών για την κάλυψη των ελλείψεων δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού στην Ένωση. Η δεξαμενή ταλέντων της ΕΕ θα μπορούσε επίσης να στηρίξει την επιχειρησιακή εφαρμογή των συμπληρωματικών οδών πρόσβασης στην αγορά εργασίας.

(13) Επίσης, η Επιτροπή αναπτύσσει εταιρικές σχέσεις προσέλκυσης ταλέντων, που αποτελούν μία από τις βασικές πτυχές της εξωτερικής διάστασης του συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο και εφαρμόζονται επιχειρησιακά σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής για την προσέλκυση δεξιοτήτων και ταλέντων στην ΕΕ ([13]).

(14) Στο πλαίσιο του αυξανόμενου παγκόσμιου ανταγωνισμού για δεξιότητες και ταλέντα, μόνο ένα από τα κράτη μέλη της Ένωσης συγκαταλέγεται το 2023 στις πέντε πιο ελκυστικές χώρες του ΟΟΣΑ για εργαζομένους με υψηλό μορφωτικό επίπεδο ([14]). Η ικανότητα προσέλκυσης και διατήρησης ταλέντων εξαρτάται από πολλές παραμέτρους, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών ενσωμάτωσης και ένταξης, των μέτρων στήριξης για τους μετανάστες με ειδικές ανάγκες, των νόμιμων οδών προς το καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος και την ιθαγένεια, μεταξύ άλλων και για τους φοιτητές, των εισοδηματικών προοπτικών και της φορολογίας, της αντίληψης των μελλοντικών προοπτικών, της ποιότητας ζωής και της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων.

([8]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — «Προσέλκυση δεξιοτήτων και ταλέντων στην ΕΕ» [COM(2022) 657 final].

([9]) Οδηγία 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (ΕΕ L 16 της 23.1.2004, σ. 44).

([10]) Οδηγία 2011/98/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος (ΕΕ L 343 της 23.12.2011, σ. 1).

([11]) Σύσταση (ΕΕ) 2020/1364 της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2020, σχετικά με τις νόμιμες οδούς προς την προστασία στην ΕΕ: προώθηση της επανεγκατάστασης, της εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους και άλλων συμπληρωματικών οδών (ΕΕ L 317 της 1.10.2020, σ. 13).

([12]) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη δημιουργία δεξαμενής ταλέντων της ΕΕ [COM(2023) 716].

([13]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — «Προσέλκυση δεξιοτήτων και ταλέντων στην ΕΕ» [COM(2022) 657 final].

([14]) What is the best country for global talents in the OECD? (Ποια είναι η καλύτερη χώρα στον ΟΟΣΑ για ταλαντούχα άτομα από ολόκληρο τον κόσμο;), ΟΟΣΑ, Migration Policy Debates, αριθ. 29, 2023.

(15) Το ζήτημα της προσέλκυσης ειδικευμένων εργαζομένων και του ρόλου της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων εξετάζεται σε ολόκληρο το φάσμα των δράσεων της Ένωσης για τις δεξιότητες και τη μετανάστευση. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής που συνοδεύει το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων ([15]) επισημαίνεται η ανάγκη να γίνουν περισσότερα πράγματα για τη βελτίωση των νόμιμων οδών εισόδου στην Ένωση και την αναγνώριση των δεξιοτήτων των υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας της Ένωσης. Στο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027 ([16]) αναγνωρίζεται η σημασία της διευκόλυνσης της αναγνώρισης και της συγκρισιμότητας των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών για τη στήριξη των υπηκόων τρίτων χωρών προκειμένου να μπορούν να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις δεξιότητές τους. Στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας ([17]) εξαγγέλθηκαν δράσεις, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών για την αναγνώριση των τυπικών προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών και επισημάνθηκε για πρώτη φορά η αξία μιας προσέγγισης που δίνει προτεραιότητα στις δεξιότητες και προσδιορίζει τις πραγματικές δεξιότητες των πολιτών της ΕΕ και των υπηκόων τρίτων χωρών. Στη δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ ([18]) αναγνωρίστηκε το γεγονός ότι οι ελλείψεις δεξιοτήτων συγκαταλέγονται στις μεγαλύτερες προκλήσεις με τις οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες οι ΜΜΕ και υπενθυμίστηκε η δέσμευση να υποβληθεί πρωτοβουλία για τη βελτίωση της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών, με στόχο να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας της Ένωσης. Ομοίως, στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030» επισημάνθηκε το γεγονός ότι η αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων στην Ένωση απαιτεί τη διευκόλυνση της κινητικότητας καθιστώντας ευκολότερη την αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων μεταξύ πολιτών άλλων κρατών μελών και υπηκόων τρίτων χωρών.

(16) Στις 14 Σεπτεμβρίου 2022 η πρόεδρος κ. von der Leyen ανακοίνωσε το ευρωπαϊκό έτος Δεξιοτήτων (2023) στην ομιλία της για την κατάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία επισημάνθηκε το γεγονός ότι η προσέλκυση των κατάλληλων δεξιοτήτων στην Ένωση πρέπει να αποτελεί μέρος της λύσης για τις προκλήσεις όσον αφορά τις δεξιότητες. Στην απόφαση (ΕΕ) 2023/936 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([19]) καθορίστηκαν τέσσερις στόχοι για το ευρωπαϊκό έτος Δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της «προσέλκυσης ατόμων από τρίτες χώρες που διαθέτουν τις δεξιότητες που χρειάζονται τα κράτη μέλη». Ο εν λόγω στόχος περιλαμβάνει την προώθηση των ευκαιριών μάθησης (συμπεριλαμβανομένης όπου απαιτείται της γλωσσικής εκπαίδευσης και κατάρτισης), της ανάπτυξης δεξιοτήτων και της κινητικότητας, καθώς και τη διευκόλυνση της αναγνώρισης των επαγγελματικών τους προσόντων.

(17) Η αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων διαδραματίζει βασικό ρόλο στο πλαίσιο της προσέλκυσης ταλέντων και των προσλήψεων εν γένει. Τα προσόντα και τα μαθησιακά αποτελέσματα που συνδέονται με τα προσόντα χρησιμεύουν ως ενδείξεις επιδόσεων στη μάθηση. Τα προσόντα και τα επίπεδα προσόντων χρησιμοποιούνται συχνά για τον καθορισμό απαιτήσεων εισόδου σε θέσεις εργασίας και ενδέχεται να συνδέονται με την επαγγελματική εξέλιξη και τις αποδοχές. Συχνά απαιτείται τα προσόντα να αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τα πρότυπα και τις απαιτήσεις για την άσκηση ορισμένων καθηκόντων, για παράδειγμα σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα.

(18) Η προσέγγιση που δίνει προτεραιότητα στις δεξιότητες προτάσσει τον προσδιορισμό και την πλήρη αξιοποίηση των δεξιοτήτων ενός ατόμου —ανεξάρτητα από το αν αυτές αποκτώνται σε τυπικά, μη τυπικά ή άτυπα περιβάλλοντα— και όχι τη διενέργεια αξιολογήσεων που βασίζονται αποκλειστικά και μόνο στα προσόντα. Τα μέτρα που αποσκοπούν στην προσέλκυση ταλέντων και στην αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας μπορούν να μεγιστοποιηθούν και θα πρέπει να υποστηρίζονται από μια προσέγγιση που δίνει προτεραιότητα στις δεξιότητες, η οποία προτάσσει τις δεξιότητες και επιδιώκει την αντιστοίχιση των ατόμων με θέσεις εργασίας που αντικατοπτρίζουν το ταλέντο και τις δυνατότητές τους.

(19) Η αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών οργανώνεται και αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης με διάφορους τρόπους σε εθνικό επίπεδο, ανάλογα με τις νομικές απαιτήσεις και την οργάνωση της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της μετανάστευσης στα διάφορα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν νομικά δεσμευτικές αποφάσεις αναγνώρισης σε περιπτώσεις όπου χορηγούν δικαιώματα σε υπηκόους τρίτων χωρών που κατέχουν ειδικά προσόντα. Οι εν λόγω αποφάσεις παρέχουν έναν τρόπο επαλήθευσης του κατά πόσον ένα άτομο διαθέτει τις απαραίτητες δεξιότητες και τα αναγκαία προσόντα, ώστε να του χορηγηθούν δικαιώματα σε τρεις ειδικές περιπτώσεις, συγκεκριμένα για την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, την πρόσβαση σε μάθηση ή στο πλαίσιο της μετανάστευσης εργατικού δυναμικού.

([15]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — «Ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα» [COM(2020) 274 final].

([16]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — «Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027» [COM(2020) 758 final].

([17]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — «Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών» [COM(2023) 62 final].

([18]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — «Δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ» [COM(2023) 535 final].

([19]) Απόφαση (ΕΕ) 2023/936 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος Δεξιοτήτων (ΕΕ L 125 της 11.5.2023, σ. 1).

(20) Η πρώτη περίπτωση πρόσβασης σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα συντρέχει όταν οι υπήκοοι τρίτων χωρών ενδέχεται να πρέπει να προβούν σε αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων τους για τους σκοπούς της πρόσβασης σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα ή της άσκησης τέτοιου επαγγέλματος. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν εκατοντάδες επαγγέλματα, για παράδειγμα στους τομείς της νοσηλευτικής, της ιατρικής, της φαρμακευτικής, της αρχιτεκτονικής και —σε ορισμένα κράτη μέλη— στο επάγγελμα του οικοδόμου, του υδραυλικού, του ηλεκτρολόγου και του πολιτικού μηχανικού. «Αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων» απαιτείται για την απόκτηση πρόσβασης στα επαγγέλματα αυτά σε κράτη μέλη στα οποία είναι νομοθετικά κατοχυρωμένα.

(21) Για την αποτελεσματική διασφάλιση της ελευθερίας εγκατάστασης και της παροχής υπηρεσιών, καθώς και της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, με παράλληλη διασφάλιση της τήρησης των επαγγελματικών προτύπων και απαιτήσεων, η Ένωση έχει θεσπίσει κοινές αρχές, διαδικασίες και κριτήρια αναγνώρισης με σκοπό την προώθηση της διαφάνειας, της δικαιοσύνης και της συνέπειας στην αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων μέσω της οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([20]).

(22) Οι δικαιούχοι της οδηγίας 2005/36/ΕΚ είναι οι υπήκοοι κρατών μελών οι οποίοι ασκούν δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας βάσει του δικαίου της Ένωσης. Για λόγους συμπλήρωσης της οδηγίας, οι κύριοι δικαιούχοι της παρούσας σύστασης είναι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι βρίσκονται στη διαδικασία απόκτησης θεώρησης ή άδειας εργασίας και διαμονής σε κράτος μέλος ή διαμένουν ήδη νόμιμα στην Ένωση, ανεξάρτητα από το αν είναι κάτοχοι επαγγελματικών προσόντων που έχουν χορηγηθεί στην Ένωση ή σε τρίτες χώρες. Ορισμένες από τις συστάσεις ενδέχεται επίσης να είναι χρήσιμες για την αναγνώριση των προσόντων υπηκόων της Ένωσης που είναι κάτοχοι επαγγελματικών προσόντων που έχουν χορηγηθεί σε τρίτες χώρες, με σκοπό τη διασφάλιση της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

(23) Η αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ αναφέρει ότι η οδηγία δεν αποτελεί πρόσκομμα στην ευχέρεια των κρατών μελών να αναγνωρίζουν, σύμφωνα με τη νομοθεσία τους, επαγγελματικά προσόντα κτηθέντα εκτός της επικρατείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από υπήκοο τρίτης χώρας, αλλά ότι οιαδήποτε αναγνώριση θα πρέπει να γίνεται τηρουμένων των ελαχίστων προϋποθέσεων εκπαίδευσης για συγκεκριμένα επαγγέλματα. Ορισμένοι κανόνες σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων ισχύουν για υπηκόους τρίτων χωρών, όταν τους εξασφαλίζεται ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του κράτους μέλους υποδοχής βάσει της ενωσιακής νομοθεσίας για το άσυλο και τη νόμιμη μετανάστευση, καθώς και το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας (π.χ. επί μακρόν διαμένοντες, υπήκοοι τρίτων χωρών που είναι μέλη της οικογένειας πολιτών της Ένωσης, δικαιούχοι καθεστώτος πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας, ερευνητές, εργαζόμενοι υψηλής ειδίκευσης που διαθέτουν μπλε κάρτα της ΕΕ, υπήκοοι τρίτων χωρών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2011/98/ΕΕ και εποχικοί εργαζόμενοι).

(24) Η οδηγία 2005/36/ΕΚ ισχύει επίσης για τους υπηκόους συγκεκριμένων τρίτων χωρών μέσω διαφόρων πράξεων και συμφωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, για παράδειγμα, η οδηγία 2005/36/ΕΚ ισχύει επίσης για τους υπηκόους των χωρών του ΕΟΧ (βάσει της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο) και τους υπηκόους της Ελβετίας (βάσει της συμφωνίας ΕΕ-Ελβετίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων). Στη συμφωνία αποχώρησης και στη συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας που έχουν συναφθεί μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου αποσαφηνίζονται οι ρυθμίσεις για την εφαρμογή της οδηγίας 2005/36/ΕΚ στα επαγγελματικά προσόντα που έχουν αποκτηθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου στις 31 Δεκεμβρίου 2020.

(25) Οι συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) της Ένωσης περιλαμβάνουν διατάξεις για τη στήριξη της ανάπτυξης συμφωνιών αμοιβαίας αναγνώρισης (ΣΑΑ) για τα επαγγελματικά προσόντα με τρίτες χώρες. Η ΣΑΑ για τους αρχιτέκτονες, η οποία συνάφθηκε καταρχήν το 2022 μεταξύ της Ένωσης και του Καναδά, παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης στην άσκηση του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα και στις δύο περιοχές με βάση τα κριτήρια που έχουν συμφωνηθεί. Οι εμπορικές συμφωνίες της Ένωσης περιλαμβάνουν επίσης δεσμεύσεις για τη διευκόλυνση της προσωρινής παρουσίας ειδικευμένων επαγγελματιών στην Ένωση, οι οποίες μπορούν να συμπληρώνουν τις διαδικασίες για την καλύτερη αναγνώριση των προσόντων που έχουν αποκτηθεί σε τρίτες χώρες.

(26) Η δεύτερη περίπτωση στην οποία οι υπήκοοι τρίτων χωρών ενδέχεται να πρέπει να προβούν σε αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων τους είναι η «ακαδημαϊκή αναγνώριση», δηλαδή η αναγνώριση για τους σκοπούς της πρόσβασης σε μορφές περαιτέρω μάθησης, όπως οι ακαδημαϊκές σπουδές και η επαγγελματική κατάρτιση, ή για τη χρήση ακαδημαϊκού τίτλου. Η ακαδημαϊκή αναγνώριση επικεντρώνεται στην ισχύ, στο επίπεδο και στα μαθησιακά αποτελέσματα ενός τίτλου εκπαίδευσης της αλλοδαπής ή προηγούμενης μάθησης με σκοπό την πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές. Τα δίκτυα του ευρωπαϊκού δικτύου εθνικών κέντρων πληροφόρησης και των εθνικών κέντρων πληροφοριών για την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων (δίκτυα ENIC-NARIC) παρέχουν πληροφορίες, συμβουλές και αποφάσεις αναγνώρισης για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε περαιτέρω σπουδές (συνήθως στην τριτοβάθμια εκπαίδευση) και ενδέχεται να διαθέτουν αρμοδιότητες στο πλαίσιο της λήψης αποφάσεων αναγνώρισης, της διεκπεραίωσης προσφυγών ή της παροχής συμβουλών σχετικά με την αναγνώριση ή τη συγκρισιμότητα προσόντων, μεταξύ άλλων και για την πρόσβαση στην απασχόληση σε ορισμένες χώρες.

([20]) Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ L 255 της 30.9.2005, σ. 22).

(27) Η σύμβαση της Unesco και του Συμβουλίου της Ευρώπης για την αναγνώριση των τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον ευρωπαϊκό χώρο αποτελεί την κύρια νομική πράξη για την αναγνώριση προσόντων στην Ευρώπη και πέρα από αυτήν. Προάγει δίκαιες και διαφανείς διαδικασίες αναγνώρισης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος για τους τίτλους ανώτερης δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Με το άρθρο VII της σύμβασης της Λισαβόνας για την αναγνώριση επιδιώκεται η διευκόλυνση της αναγνώρισης των τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που κατέχουν πρόσφυγες, εκτοπισθέντες και άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση παρόμοια με τους πρόσφυγες, τα οποία δεν μπορούν να τεκμηριώσουν τα προσόντα τους, προκειμένου να διευκολύνεται η πρόσβασή τους σε προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή σε δραστηριότητες απασχόλησης. Επιπλέον, το 2017 η επιτροπή της σύμβασης της Λισαβόνας για την αναγνώριση εξέδωσε σύσταση σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων προσφύγων, εκτοπισθέντων και ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση παρόμοια με τους πρόσφυγες, στην οποία καθορίζονται οι αρχές για τη θέσπιση πολιτικών σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων που κατέχουν οι πρόσφυγες. Η παγκόσμια σύμβαση της Unesco σχετικά με την αναγνώριση των τίτλων όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση θεσπίζει οικουμενικές αρχές για τη δίκαιη, διαφανή και αμερόληπτη αναγνώριση των τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των τίτλων που επιτρέπουν την πρόσβαση σε τριτοβάθμια εκπαίδευση και παρέχουν δυνατότητες για περαιτέρω σπουδές και απασχόληση.

(28) Η τρίτη περίπτωση στην οποία οι υπήκοοι τρίτων χωρών ενδέχεται να πρέπει να προβούν σε αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων τους συντρέχει στο πλαίσιο των διαδικασιών για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού. Για τους σκοπούς της έκδοσης θεωρήσεων ή αδειών εργασίας και διαμονής για λόγους απασχόλησης, τα κράτη μέλη προβαίνουν σε επαλήθευση των δεξιοτήτων και των προσόντων ενός υπηκόου τρίτης χώρας. Τα κριτήρια και οι προσεγγίσεις αξιολόγησης διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών. Η αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού μπορεί να οργανώνεται στο πλαίσιο μιας διαδικασίας πριν από την αναχώρηση ή μετά την άφιξη, με σκοπό την προετοιμασία της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών. Τα υψηλά ποσοστά απόρριψης αιτήσεων και η μακρά διάρκεια διεκπεραίωσης μπορούν να αποθαρρύνουν τους υπηκόους τρίτων χωρών, ενώ η αξιολόγηση που βασίζεται μόνο στα προσόντα και στην τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση δεν αποτυπώνει πάντοτε πλήρως το σύνολο των δεξιοτήτων και των δυνατοτήτων των αιτούντων και είναι πιθανό να παρεμποδίζει την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας.

(29) Πέραν των περιπτώσεων στις οποίες απαιτείται αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων, οι υπήκοοι τρίτων χωρών ενδέχεται επίσης να χρειάζονται πρόσβαση σε εργαλεία και πληροφορίες για τη στήριξη της διαφάνειας των δεξιοτήτων και των προσόντων τους, παραδείγματος χάριν, για την απασχόληση σε μη νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα ή για την πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Μολονότι δεν απαιτείται αναγνώριση των προσόντων, οι υπήκοοι τρίτων χωρών είναι πιθανό να πρέπει να λάβουν δήλωση συγκρισιμότητας ή πληροφορίες ή συμβουλές σχετικά με τη φύση και τη γνησιότητα των προσόντων που έχουν αποκτήσει στη χώρα τους, ώστε να μπορούν να κατανοήσουν και να εξηγήσουν την αξία των δεξιοτήτων και των προσόντων τους. Αυτή η εθελοντική χρήση μέσων διαφάνειας δεν παρέχει πρόσθετα δικαιώματα στον κάτοχο των προσόντων και δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας σύστασης. Μολονότι εξαιρείται από τον ορισμό του όρου «αναγνώριση» στο πλαίσιο της παρούσας σύστασης, η απόκτηση μιας τέτοιας επίσημης δήλωσης ή η εξασφάλιση της δυνατότητας κατανόησης των δεξιοτήτων και των προσόντων τους από τους εργοδότες ενδέχεται να αναφέρεται ως «αναγνώριση» σε ορισμένα κράτη μέλη.

(30) Οι μακρόχρονες πρωτοβουλίες, όπως το πλαίσιο Europass ([21]) και τα εργαλεία διαφάνειας, όπως το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ) ([22]), η ευρωπαϊκή ταξινόμηση δεξιοτήτων, ικανοτήτων, προσόντων και επαγγελμάτων (ESCO), τα ευρωπαϊκά ψηφιακά διαπιστευτήρια για τη μάθηση, και τα εργαλεία διαφάνειας της διαδικασίας της Μπολόνιας, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη της διαφάνειας και της συγκρισιμότητας των δεξιοτήτων και των προσόντων σε ολόκληρη την Ένωση, ώστε να είναι δυνατή η μάθηση και η επαγγελματική εξέλιξη.

(31) Και στις τρεις περιπτώσεις στις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών ενδέχεται να πρέπει να προβούν σε αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων τους, οι διαδικασίες για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών είναι συχνά πιο πολύπλοκες και δαπανηρές από εκείνες που ισχύουν για τους πολίτες της Ένωσης. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών τείνουν να έχουν πιο περιορισμένη πρόσβαση σε στήριξη. Είναι πιθανό να αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω γλωσσικών εμποδίων (εάν οι υπηρεσίες πληροφόρησης και υποστήριξης δεν είναι διαθέσιμες στις γλώσσες που γνωρίζουν) ή ενδέχεται να δυσκολεύονται να χρησιμοποιήσουν και να κατανοήσουν τα διαφορετικά εθνικά συστήματα για την αναγνώριση των

([21]) Απόφαση (ΕΕ) 2018/646 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Απριλίου 2018, για ένα κοινό πλαίσιο για την παροχή καλύτερων υπηρεσιών για τις δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα (Europass) και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 2241/2004/ΕΚ (ΕΕ L 112 της 2.5.2018, σ. 42).

([22]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2017, σχετικά με το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση και με την κατάργηση της σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση (ΕΕ C 189 της 15.6.2017, σ. 15).

δεξιοτήτων και των προσόντων. Μπορεί να αναμένεται από τους υπηκόους τρίτων χωρών να οργανώνουν και να καλύπτουν τις δαπάνες μετάφρασης και επίσημης πιστοποίησης εγγράφων, καθώς και να υποβάλλουν έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία των προσόντων τους που δεν απαιτούνται από υπηκόους της Ένωσης ή δεν χορηγούνται συνήθως στις χώρες καταγωγής τους. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας ή οι αιτούντες διεθνή προστασία στην Ένωση, καθώς και τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας και βρίσκονται σε τρίτες χώρες και μπορούν να επωφεληθούν από συμπληρωματικές οδούς πρόσβασης στην αγορά εργασίας, ενδέχεται ακόμη και να αδυνατούν να τεκμηριώσουν πλήρως τα προσόντα τους, για παράδειγμα, σε περίπτωση που τα έγγραφα έχουν χαθεί κατά τη διάρκεια πτήσης ή εκτοπισμού.

(32) Οι εργοδότες και οι υπεύθυνοι προσλήψεων βρίσκονται συχνά αντιμέτωποι με προκλήσεις και δαπάνες κατά την πρόσληψη υπηκόων τρίτων χωρών. Η έλλειψη πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τα προσόντα που έχουν αποκτηθεί σε τρίτες χώρες, οι επαχθείς διοικητικές διαδικασίες, οι απαιτήσεις μετάφρασης, η επαλήθευση της γνησιότητας, η συμμόρφωση και η μακρά διάρκεια διεκπεραίωσης (μεταξύ άλλων και για την αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων) μπορούν να καταστήσουν δυσκολότερη γι' αυτούς την προσέλκυση ταλέντων σε μια ανταγωνιστική αγορά εργασίας. Ορισμένα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή της προτίμησης για τους πολίτες της Ένωσης (έλεγχοι της αγοράς εργασίας), σύμφωνα με την οποία οι εταιρείες υποχρεούνται να αποδεικνύουν ότι έχουν αναζητήσει ανεπιτυχώς ημεδαπούς εργαζομένους, πολίτες της Ένωσης ή νομίμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών με πρόσβαση στην αγορά εργασίας σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, προτού τους επιτραπεί να προσλάβουν υπήκοο τρίτης χώρας. Η απαίτηση αυτή δημιουργεί περαιτέρω επιβάρυνση για τους εργοδότες, ιδίως για τις ΜΜΕ.

(33) Η αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων που χορηγούνται σε τρίτες χώρες μπορεί να συνιστά πρόκληση για τις εθνικές αρχές των κρατών μελών λόγω της έλλειψης πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τα προσόντα που έχουν αποκτηθεί σε τρίτες χώρες· λόγω διαφορών στην οργάνωση των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και προσόντων, γλωσσικών διαφορών, δυσκολιών κατά την επαλήθευση της γνησιότητας, καθώς και λόγω έλλειψης εδραιωμένων δικτύων και επαφών για τη διαμόρφωση κλίματος εμπιστοσύνης και κατανόησης όσον αφορά τα προσόντα που έχουν αποκτηθεί εκτός της Ένωσης. Επιπλέον, οι εθνικές αρχές διαχειρίζονται τα δεδομένα και τις πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων με διαφορετικό και ασυνεπή τρόπο και, κατά συνέπεια, έχουν περιορισμένη ικανότητα τόσο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ τους όσο και ανάπτυξης συνεκτικών προσεγγίσεων για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

(34) Η αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να σχεδιάζεται, να χρηματοδοτείται και να αναπτύσσεται στο πλαίσιο προσεγγίσεων στο επίπεδο του συνόλου της δημόσιας διοίκησης για την προσέλκυση ταλέντων, σύμφωνα με τις μεταβολές στην προσφορά και τη ζήτηση δεξιοτήτων.

(35) Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να βελτιώσουν την ικανότητά τους όσον αφορά την απλούστευση και την επιτάχυνση των διαδικασιών αναγνώρισης, καθώς και την παροχή σχετικής υποστήριξης και πληροφόρησης στους υπηκόους τρίτων χωρών, στις αρχές αναγνώρισης, στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, στις επιθεωρήσεις εργασίας και στις αρμόδιες αρχές για τη μετανάστευση. Η συνεργασία σε επίπεδο Ένωσης στον τομέα των δεξιοτήτων και των προσόντων και η εμπειρογνωσία και η πείρα των κρατών μελών σε θέματα σχετικά με την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων μπορούν να στηρίξουν τις εθνικές αρχές και να ενισχύσουν τη συλλογική ικανότητα της Ένωσης όσον αφορά τη μεταρρύθμιση και τη βελτίωση των διαδικασιών για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Η συνεργασία μπορεί να καταστήσει δυνατή τόσο την ανταλλαγή εμπειρογνωσίας και πληροφοριών όσο και την υιοθέτηση συνεκτικών προσεγγίσεων για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών, ιδίως όσον αφορά τα προσόντα που παρατηρούνται συχνά στις διαδικασίες αναγνώρισης στα κράτη μέλη.

(36) Η διοικητική συνεργασία, οι εταιρικές σχέσεις και οι συμφωνίες με τρίτες χώρες, καθώς και η συνεργασία με παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σε τρίτες χώρες, μπορούν να διευκολύνουν την εμπιστοσύνη, τη διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών, καθώς και την επαλήθευση γνησιότητας των επαγγελματικών προσόντων.

(37) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας δημιούργησε την επείγουσα ανάγκη να διευκολυνθεί η πρόσβαση των δικαιούχων προσωρινής προστασίας στην αγορά εργασίας της Ένωσης. Η σύσταση (ΕΕ) 2022/554 της Επιτροπής ([23]) περιλαμβάνει συστάσεις και καθοδήγηση για την παροχή στήριξης στα κράτη μέλη κατά τη διευκόλυνση της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων των ατόμων που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Σε αξιολόγηση της Επιτροπής ([24]), η οποία δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 2023 και αφορούσε την υιοθέτηση της εν λόγω σύστασης από τα κράτη μέλη και τις απαντήσεις τους σ' αυτήν, διαπιστώθηκαν διάφορες ελπιδοφόρες πρακτικές.

([23]) Σύσταση (ΕΕ) 2022/554 της Επιτροπής, της 5ης Απριλίου 2022, σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων των ατόμων που προσπαθούν να ξεφύγουν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία (ΕΕ L 107 I της 6.4.2022, σ. 1).

([24]) Assessment of Commission Recommendation (EU) 2022/554 of 5 April 2022 on the recognition of qualifications for people fleeing Russia's invasion of Ukraine [Αξιολόγηση της σύστασης (ΕΕ) 2022/554 της Επιτροπής, της 5ης Απριλίου 2022, σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων των ατόμων που προσπαθούν να ξεφύγουν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία], Γενική Διεύθυνση εσωτερικής αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ, Ιούνιος 2023.

Στην αξιολόγηση επισημάνθηκε το γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη είχαν λάβει σημαντικά μέτρα για τη διευκόλυνση της ένταξης Ουκρανών επαγγελματιών, ιδίως στους τομείς της υγείας και της διδασκαλίας. Η σύσταση (ΕΕ) 2022/554 έστειλε στα κράτη μέλη ένα ηχηρό πολιτικό μήνυμα να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την κάλυψη των επειγουσών αναγκών της κατάστασης. Ενδιαφερόμενοι φορείς, όπως η ομάδα συντονιστών για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τη σύσταση (ΕΕ) 2022/554 και ορισμένοι πρότειναν να επεκταθούν τα μέτρα και σε άλλους υπηκόους τρίτων χωρών.

(38) Η Ένωση έχει δεσμευτεί να στηρίζει την ανθρώπινη και οικονομική ανάπτυξη μέσω της αναπτυξιακής βοήθειας και συνεργασίας. Οι εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες για την προσέλκυση ταλέντων αναπτύσσονται με αμοιβαία επωφελή τρόπο που στηρίζει την κάλυψη των αναγκών αμφότερων των εταίρων στην αγορά εργασίας. Η πολιτική και η δράση της Ένωσης και των κρατών μελών όσον αφορά τις διεθνείς προσλήψεις θα πρέπει να μετριάζουν κάθε πιθανή αρνητική επίπτωση για τις χώρες καταγωγής. Οι προσπάθειες για την προσέλκυση ταλέντων δεν θα πρέπει να οδηγούν σε φυγή ανθρώπινου κεφαλαίου ή σε «διαρροή εγκεφάλων» που μπορεί να περιορίσει την κοινωνικοοικονομική ικανότητα και ανάπτυξη τρίτων χωρών, καθώς και την ικανότητά τους να διαχειρίζονται βασικές υπηρεσίες. Απαιτούνται συστηματικές προσεγγίσεις για τις διεθνείς προσλήψεις, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβαία επωφελών εταιρικών σχέσεων με τις χώρες καταγωγής, όπως οι εταιρικές σχέσεις προσέλκυσης ταλέντων, οι οποίες στηρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων στη χώρα καταγωγής,

ΣΥΝΙΣΤΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Σκοπός

1. Η παρούσα σύσταση παρέχει καθοδήγηση σχετικά με την απλούστευση και την επιτάχυνση της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών από τα κράτη μέλη, με σκοπό να ενισχυθεί η ελκυστικότητα της αγοράς εργασίας της Ένωσης για τους υπηκόους τρίτων χωρών και να διευκολυνθεί η ένταξή τους στην αγορά εργασίας σύμφωνα με τις ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας της Ένωσης.

2. Οι διαδικασίες για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών θα πρέπει να αποτελούν μέρος ολιστικών προσεγγίσεων στο επίπεδο του συνόλου της δημόσιας διοίκησης όσον αφορά τη διαχείριση της διαθεσιμότητας δεξιοτήτων, σύμφωνα με τις τάσεις των δεξιοτήτων τόσο στα κράτη μέλη όσο και σε επίπεδο Ένωσης. Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, την ενεργοποίηση στην αγορά εργασίας, την κινητικότητα εντός της Ένωσης, τις συνθήκες εργασίας και την προσέλκυση ταλέντων από χώρες εκτός της Ένωσης.

3. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώκουν να αξιοποιούν τις δυνατότητες της νόμιμης μετανάστευσης, ώστε να προσελκύουν ειδικευμένους υπηκόους τρίτων χωρών για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει:

   α) να έχουν ως στόχο τη συστηματική ενίσχυση της ελκυστικότητάς τους ως προορισμού για υπηκόους τρίτων χωρών σε όλα τα επίπεδα ειδίκευσης, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση των συστημάτων αναγνώρισης δεξιοτήτων και προσόντων, ώστε να προκύπτει, κατά περίπτωση, σημαντική αύξηση του οικείου δείκτη προσέλκυσης ταλέντων του ΟΟΣΑ για εργαζομένους υψηλής εκπαίδευσης·

   β) να αξιοποιούν στο έπακρο τις δεξιότητες και τα προσόντα των υπηκόων τρίτων χωρών στις αγορές εργασίας τους, με σκοπό τη σημαντική μείωση, έως το 2030, του χάσματος όσον αφορά το ποσοστό υπερειδίκευσης μεταξύ των υπηκόων τρίτων χωρών και των υπηκόων τους.

Πεδίο εφαρμογής

4. Η παρούσα σύσταση ισχύει για καταστάσεις στις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών βρίσκονται στη διαδικασία απόκτησης θεώρησης ή άδειας εργασίας και διαμονής σε κράτος μέλος ή διαμένουν ήδη νόμιμα στην Ένωση.

5. Η παρούσα σύσταση εφαρμόζεται όταν απαιτείται αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων για τη χορήγηση δικαιωμάτων σε υπήκοο τρίτης χώρας, και συγκεκριμένα:

   α) για την παροχή πρόσβασης σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος («αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων»)·

β) για τη χορήγηση πρόσβασης σε πρόγραμμα μάθησης («ακαδημαϊκή αναγνώριση»)·

γ) για τη χορήγηση θεώρησης ή άδειας εργασίας και διαμονής για σκοπούς απασχόλησης στο κράτος μέλος, όπου η αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων αποτελεί μέρος της διαδικασίας («αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού»)·

Ορισμοί

6. Για τους σκοπούς της παρούσας σύστασης, ισχύουν οι ορισμοί που παρατίθενται κατωτέρω.

α) «Αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων»: η επίσημη αναγνώριση, από αρμόδια αρχή, της εγκυρότηταςπροσόντων που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή και ο προσδιορισμός δεξιοτήτων, με σκοπό τη χορήγηση δικαιωμάτων σε υπήκοο τρίτης χώρας, δηλαδή πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, θεώρηση ή άδεια εργασίας και διαμονής για σκοπούς απασχόλησης ή πρόσβαση σε πρόγραμμα μάθησης.

β) «Αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων»: η αναγνώριση, από κράτος μέλος, επαγγελματικών προσόντων που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή για τον σκοπό της πρόσβασης σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα ή της άσκησής του στην επικράτεια του εν λόγω κράτους μέλους.

γ) «Νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα»: η επαγγελματική δραστηριότητα ή το σύνολο επαγγελματικών δραστηριοτήτων των οποίων η ανάληψη, η άσκηση ή ένας από τους τρόπους άσκησης εξαρτάται άμεσα ή έμμεσα (δυνάμει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων) από την κατοχή καθορισμένων επαγγελματικών προσόντων·

δ) «Ακαδημαϊκή αναγνώριση»: η επίσημη αναγνώριση, από αρμόδια αρχή, της εγκυρότητας και του επιπέδου τίτλου εκπαίδευσης της αλλοδαπής ή προηγούμενης μάθησης, με εστίαση στα μαθησιακά αποτελέσματα και στόχο την πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές, χωρίς να θίγεται το δικαίωμα ενός ιδρύματος εκπαίδευσης και κατάρτισης ή των αρμόδιων αρχών να καθορίζουν ειδικά κριτήρια εισδοχής για συγκεκριμένα προγράμματα ή να ελέγχουν τη γνησιότητα των εγγράφων.

ε) «Αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού»: αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων στο πλαίσιο διαδικασίας κράτους μέλους για τη χορήγηση θεώρησης ή άδειας εργασίας και διαμονής σε υπήκοο τρίτης χώρας, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο συστημάτων μετανάστευσης βάσει μορίων.

στ) «Νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα προτεραιότητας»: νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα το οποίο έχει χαρακτηριστεί από κράτος μέλος ως απαραίτητο για την κάλυψη βασικών αναγκών σε δεξιότητες για την οικονομική ανάπτυξη ή για την παροχή βασικών δεξιοτήτων και υπηρεσιών και όπου απαιτούνται συγκεκριμένες δράσεις ή συγκεκριμένα μέτρα για τη δημιουργία του ενεργού εργατικού δυναμικού στο οικείο επάγγελμα.

ζ) «Επικύρωση προσόντων που αποκτήθηκαν μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης»: η διαδικασία με την οποία αρμόδια αρχή ή αρμόδιος φορέας επιβεβαιώνει ότι ένα άτομο έχει επιτύχει μαθησιακά αποτελέσματα μέσω μη τυπικών και άτυπων μαθησιακών πλαισίων, τα οποία μετρώνται βάσει σχετικού προτύπου.

η) «Μάθημα συμπλήρωσης κενών»: στοχευμένη ευκαιρία μάθησης, η οποία καλύπτει ουσιαστικές διαφορές μεταξύ των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που έχει αποκτήσει ένα άτομο και εκείνων που απαιτούνται για την εξασφάλιση πρόσβασης σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα.

θ) «Ευρωπαϊκό μοντέλο μάθησης»: το πολυγλωσσικό μοντέλο δεδομένων για τη μάθηση, το οποίο δημοσιεύεται από την Επιτροπή και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την περιγραφή όλων των δεδομένων που αφορούν τη μάθηση, συμπεριλαμβανομένης της τυπικής, της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, και το οποίο υποστηρίζει την ανταλλαγή δεδομένων δεξιοτήτων, τη διαλειτουργικότητα και τη χορήγηση και ανταλλαγή ψηφιακών διαπιστευτηρίων.

ι) «Ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων ή ΕΠΕΠ»: κοινό πλαίσιο αναφοράς οκτώ επιπέδων επαγγελματικών προσόντων, εκφραζόμενων ως μαθησιακών αποτελεσμάτων με αυξανόμενα επίπεδα επάρκειας, το οποίο χρησιμεύει ως μηχανισμός «μετάφρασης» μεταξύ των διαφόρων συστημάτων επαγγελματικών προσόντων και των επιπέδων τους, με σκοπό τη βελτίωση της διαφάνειας, της συγκρισιμότητας και της δυνατότητας μεταφοράς των επαγγελματικών προσόντων.

ια) «Εθνικό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων»: μέσο για την κατηγοριοποίηση των επαγγελματικών προσόντων σύμφωνα με ένα σύνολο κριτηρίων επίτευξης καθορισμένων επιπέδων μάθησης, το οποίο στοχεύει στην ενοποίηση και τον συντονισμό των εθνικών υποσυστημάτων επαγγελματικών προσόντων, καθώς και στη βελτίωση της διαφάνειας, της πρόσβασης, της εξέλιξης και της ποιότητας των επαγγελματικών προσόντων σε σχέση με την αγορά εργασίας και την κοινωνία των πολιτών.

ιβ) «Υπερειδίκευση»: κατάσταση στην οποία ένα άτομο διαθέτει υψηλότερο επίπεδο δεξιοτήτων ή εκπαίδευσης και κατάρτισης από εκείνο που απαιτείται για την εκτέλεση της εργασίας του ([25]).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Οι αρχές αυτές αφορούν τον ρόλο της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών στο ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού, καθώς και στις πολιτικές για την αγορά εργασίας και τις δεξιότητες.

7. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μειώνουν συστηματικά τους φραγμούς που σχετίζονται με την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων και οι οποίοι εμποδίζουν τη δυνατότητα των υπηκόων τρίτων χωρών να μεταναστεύουν νόμιμα στο εν λόγω κράτος μέλος, να εξασφαλίζουν θέση απασχόλησης που αντικατοπτρίζει τις δεξιότητες και την πείρα τους και να εντάσσονται επιτυχώς στην αγορά εργασίας του αντίστοιχου κράτους μέλους, έτσι ώστε να καλύπτονται οι ελλείψεις δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού στο κράτος μέλος.

8. Οι εθνικές διαδικασίες για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων θα πρέπει να χρησιμοποιούν μια προσέγγιση που δίνει προτεραιότητα στις δεξιότητες, η οποία αναδεικνύει το πλήρες εύρος του ταλέντου και των δυνατοτήτων ενός ατόμου και μετριάζει τον κίνδυνο υπερειδίκευσης. Στο πλαίσιο των διαδικασιών θα πρέπει να αποφεύγεται η διενέργεια αξιολογήσεων των υπηκόων τρίτων χωρών που βασίζονται αποκλειστικά και μόνο στα προσόντα τους. Η αναγνώριση των προσόντων θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με αξιολόγηση των δεξιοτήτων και των εμπειριών, όπου είναι δυνατόν.

9. Τα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν ελέγχους της αγοράς εργασίας θα πρέπει να παρακολουθούν τακτικά τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τη διαθεσιμότητα δεξιοτήτων, ενώ μπορούν να εξετάζουν το ενδεχόμενο εξαιρέσεων από τους ελέγχους της αγοράς εργασίας για προσλήψεις σε επαγγέλματα ή τομείς που αντιμετωπίζουν ελλείψεις δεξιοτήτων, και ενθαρρύνονται να προβλέπουν, ιδίως, εξαιρέσεις αυτού του είδους για τις ΜΜΕ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, σε περίπτωση που διενεργούνται έλεγχοι της αγοράς εργασίας, οι έλεγχοι αυτοί ολοκληρώνονται ταχέως, συνεπάγονται περιορισμένη διοικητική επιβάρυνση για τους εργοδότες και τους υπηκόους τρίτων χωρών, και εκτελούνται με σαφήνεια και διαφάνεια. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν ιδιαίτερη στήριξη στις ΜΜΕ.

10. Οι εθνικές προσεγγίσεις για την προσέλκυση ταλαντούχων ατόμων από ολόκληρο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ώστε να μετριαστεί ο κίνδυνος φυγής ανθρώπινου κεφαλαίου («διαρροή εγκεφάλων») για τις χώρες καταγωγής. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συνεργασίας για τη στήριξη της ανταλλαγής γνώσεων και της ανάπτυξης δεξιοτήτων στη χώρα καταγωγής, της συνεχούς έρευνας και παρακολούθησης για τον εντοπισμό πιθανών αρνητικών επιπτώσεων για τις χώρες καταγωγής, καθώς και για τη στήριξη της κυκλικής μετανάστευσης, ώστε και οι δύο χώρες να μπορούν να αποκομίσουν οφέλη από τη νόμιμη μετανάστευση προς την Ένωση.

11. Η αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων δεν θα πρέπει να απαιτείται για τους σκοπούς της πρόσληψης σε επαγγέλματα που δεν είναι νομοθετικά κατοχυρωμένα. Στις περιπτώσεις αυτές, τα εργαλεία διαφάνειας και η πληροφόρηση μπορούν να στηρίξουν την κατανόηση και τη σύγκριση των προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την υποστήριξη της πρόσληψης, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Οι συστάσεις του παρόντος κεφαλαίου ισχύουν και για τις τρεις περιπτώσεις αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων όπως ορίζονται στο σημείο 5 στοιχεία α), β) και γ) ανωτέρω.

([25]) Η Eurostat ορίζει το ποσοστό υπερειδίκευσης ως το ποσοστό των απασχολουμένων με μορφωτικό επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8 της ISCED 2011) που απασχολούνται σε επαγγέλματα χαμηλής ή μέσης ειδίκευσης για τα οποία δεν απαιτείται τριτοβάθμια εκπαίδευση (κύριες ομάδες 4-9 της ISCO-08).

Ανάπτυξη ικανοτήτων

12. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επενδύσουν κατάλληλους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους στις ικανότητες των αρμόδιων αρχών τους, συμπεριλαμβανομένων του ευρωπαϊκού δικτύου εθνικών κέντρων πληροφόρησης και των εθνικών κέντρων πληροφοριών για την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων (κέντρα ENIC-NARIC), προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μπορούν να ανταποκριθούν στη ζήτηση και ότι μπορούν να απλουστεύσουν και να επιταχύνουν τις διαδικασίες αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

Ανάπτυξη προσωπικού

13. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι το αρμόδιο προσωπικό έχει πρόσβαση σε κατάρτιση για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων —συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων ξένων γλωσσών— που απαιτούνται ώστε να μπορεί να ενημερώνει και να συμβουλεύει τόσο τους εργοδότες όσο και τους υπηκόους τρίτων χωρών, και να αξιολογεί τις δεξιότητες και τα προσόντα.

Διαχείριση δεδομένων

14. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να καταγράφουν, να αναλύουν και να δημοσιεύουν σε συστηματική βάση δεδομένα σχετικά με τα είδη των αιτήσεων που υποβάλλονται από υπηκόους τρίτων χωρών, τις χώρες καταγωγής, τη διάρκεια διεκπεραίωσης και το αποτέλεσμα των αποφάσεων που λαμβάνονται (συμπεριλαμβανομένων των αρνητικών αποφάσεων και των αντισταθμιστικών μέτρων που έχουν εφαρμοστεί) για την παρακολούθηση του αντικτύπου των διαδικασιών αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων.

15. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να υιοθετήσουν το ευρωπαϊκό μοντέλο μάθησης για τη διάρθρωση των δεδομένων που αφορούν αποφάσεις αναγνώρισης, προσόντα που έχουν υποβληθεί σε επεξεργασία στο παρελθόν, καθώς και άλλων δεδομένων σχετικά με τα μαθησιακά επιτεύγματα και δικαιώματα, προκειμένου να υποστηριχθεί η διαλειτουργικότητα μεταξύ των συστημάτων, καθώς και η ευχερέστερη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

16. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να χρησιμοποιούν την ευρωπαϊκή ταξινόμηση δεξιοτήτων, ικανοτήτων, προσόντων και επαγγελμάτων (ESCO) κατά την καταγραφή πληροφοριών σχετικά με τα επαγγέλματα, τα προσόντα και τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες στο πλαίσιο των εθνικών τους συστημάτων, προκειμένου να διευκολύνεται η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και τρίτων χωρών, καθώς και η μετάφραση των δεδομένων.

17. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με το αντίστοιχο επίπεδο του ΕΠΕΠ σε όλα τα δεδομένα που καταγράφουν σχετικά με τα προσόντα που έχουν αποκτηθεί σε τρίτες χώρες, προκειμένου να διευκολύνεται η σύγκριση και η διαφάνεια των προσόντων.

Ανάπτυξη γνώσεων

18. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να αναπτύξουν και να επιδιώκουν την πρόσβαση, κατά περίπτωση, σε αξιόπιστες πηγές πληροφοριών σχετικά με τα προσόντα, τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, τη διασφάλιση της ποιότητας και τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα σε τρίτες χώρες.

19. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν διαλειτουργικές εθνικές βάσεις δεδομένων για τη συγκρισιμότητα των προσόντων που έχουν αποκτηθεί σε τρίτες χώρες, με δυνατότητα χορήγησης δηλώσεων συγκρισιμότητας, προκειμένου να διευκολύνεται η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις αποφάσεις αναγνώρισης που λαμβάνουν και να ενισχυθεί η διαφάνεια των διαδικασιών αναγνώρισης. Για τη διευκόλυνση της διαλειτουργικότητας, οι βάσεις δεδομένων θα πρέπει να βασίζονται στα πρότυπα του ευρωπαϊκού μοντέλου μάθησης.

Συνεργασία

20. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ξεκινήσουν διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους και τους σχετικούς εθνικούς ενδιαφερόμενους φορείς (για παράδειγμα, εργοδότες, ΜΜΕ, κοινωνία των πολιτών και οργανώσεις μεταναστών) προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα εμπόδια στην πρόσληψη υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς κατανόησης και αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων.

21. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να αναπτύξουν επαφές και σχέσεις συνεργασίας με άλλες εθνικές αρχές και σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, μεταξύ άλλων και σε άλλα κράτη μέλη, για την ανάπτυξη γνώσεων και την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

Συνεργασία με τρίτες χώρες

22. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να συνεργάζονται με τρίτες χώρες (μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο εμπορικών συμφωνιών, συμφωνιών αμοιβαίας αναγνώρισης και εταιρικών σχέσεων, όπως οι εταιρικές σχέσεις προσέλκυσης ταλέντων) για τη διευκόλυνση της απλουστευμένης και ταχείας αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών.

23. Σε περίπτωση που υπάρχει συνεργασία με τρίτες χώρες, οι εθνικές αρχές θα πρέπει:

α) να προσφέρουν στους υπηκόους τρίτων χωρών πρόσβαση, πριν από την άφιξη, σε διαδικασίες αναγνώρισης από την τρίτη χώρα·

β) να αναπτύξουν γνώσεις όσον αφορά τα σχετικά προσόντα, συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, σχετικά με τη δομή του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης της τρίτης χώρας, καθώς και σχετικά με το πεδίο εφαρμογής των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων σε συνεργασία με την τρίτη χώρα·

γ) να διοργανώσουν ανταλλαγές πληροφοριών, επισκέψεις μελέτης και κοινά έργα με τρίτες χώρες, με στόχο την προώθηση της κατανόησης και της εμπιστοσύνης όσον αφορά τα προσόντα·

δ) να θεσπίσουν, από κοινού με τις αρχές της τρίτης χώρας, διαδικασίες για την επαλήθευση της γνησιότητας των εγγράφων, τον εντοπισμό πλαστών εγγράφων και την απόκτηση ελλειπουσών πληροφοριών, με σκοπό τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τους αιτούντες και τις εθνικές αρχές.

Πληροφόρηση και υποστήριξη

24. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσφέρουν στους υπηκόους τρίτων χωρών στοχευμένη και εξατομικευμένη στήριξη σχετικά με την αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων, μεταξύ άλλων:

α) στο πλαίσιο των διαδικασιών πριν από την αναχώρηση·

β) στο πλαίσιο των υπηρεσιών απασχόλησης για τη στήριξη της πρόσβασης στην αγορά εργασίας·

γ) για την πρόσβαση σε ευκαιρίες διά βίου μάθησης στο κράτος μέλος·

δ) για την υποστήριξη της επανεγκατάστασης υπηκόων τρίτων χωρών στη χώρα καταγωγής τους κατά την επιστροφή τους.

25. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών, οι εργοδότες και οι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να έχουν πρόσβαση σε εύχρηστες, πλήρεις και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών στην επικράτειά τους.

α) Οι υπηρεσίες πληροφόρησης και υποστήριξης θα πρέπει να παρέχονται στην εθνική γλώσσα/στις εθνικές γλώσσες, στα αγγλικά και στις γλώσσες που ομιλούν συχνά οι εισερχόμενοι μετανάστες ή οι μετανάστες που διαμένουν ήδη νόμιμα στο κράτος μέλος.

β) Οι διαδικτυακές πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται σε προσβάσιμη και φιλική προς τις κινητές συσκευές μορφή.

26. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συντονίζουν τις προσεγγίσεις τους, όσον αφορά τις υπηρεσίες παροχής πληροφοριών και υποστήριξης για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μεταξύ άλλων με τους εξής τρόπους:

α) ανάπτυξη ολοκληρωμένων διαδικτυακών εργαλείων τα οποία βοηθούν τους υπηκόους τρίτων χωρών να αποκτούν πρόσβαση στις αναγκαίες πληροφορίες και υποστηρίζουν την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων τους·

β) κεντρική ή συντονισμένη ανάπτυξη πληροφοριών σχετικά με την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών, τις οποίες μπορούν να διαδίδουν και να χρησιμοποιούν περαιτέρω οι αρχές αναγνώρισης, οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, οι επιθεωρήσεις εργασίας και οι αρμόδιες αρχές για τη μετανάστευση·

γ) συντονισμός της εισαγωγής και της επικαιροποίησης των στοιχείων επικοινωνίας των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών, τα οποία δημοσιεύονται στη βάση δεδομένων για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, με σκοπό την υποστήριξη της δράσης που περιγράφεται στο σημείο 56 στοιχείο γ) κατωτέρω.

27. Οι πληροφορίες που παρέχονται θα πρέπει να βοηθούν τους υπηκόους τρίτων χωρών να κατανοήσουν ποιες διαδικασίες αναγνώρισης ενδέχεται να πρέπει να ακολουθήσουν, εάν υπάρχουν, και να τους παραπέμπουν στις σχετικές υπηρεσίες υποστήριξης ως εξής:

α) πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα: οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα πρέπει να παραπέμπονται στις σχετικές πληροφορίες για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα στο κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών σημείων επαφής που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, καθώς και των αρμόδιων αρχών στα κράτη μέλη·

β) χορήγηση πρόσβασης σε πρόγραμμα μάθησης: οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα πρέπει να παραπέμπονται στις σχετικές πληροφορίες για την ακαδημαϊκή αναγνώριση και τις σπουδές στο κράτος μέλος·

γ) διαδικασίες νόμιμης μετανάστευσης: οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα πρέπει να παραπέμπονται στις σχετικές πληροφορίες για τις διαδικασίες νόμιμης μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων επικοινωνίας των αρμόδιων αρχών για τη μετανάστευση·

δ) απασχόληση σε μη νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα: οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα πρέπει να παραπέμπονται στις πληροφορίες σχετικά με τη διαφάνεια των δεξιοτήτων και των προσόντων, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών υπηρεσιών πληροφόρησης, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν συμβουλές ή δηλώσεις (π.χ. δηλώσεις συγκρισιμότητας) που θα τους βοηθούν να εξηγούν τις δεξιότητες και τα προσόντα τους στους εργοδότες.

28. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διευκολύνουν την αναγνώριση και τη διαφάνεια οποιασδήποτε μορφής μάθησης που έχουν πραγματοποιήσει υπήκοοι τρίτων χωρών στο κράτος μέλος με τους εξής τρόπους:

α) διασφαλίζοντας ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να λαμβάνουν αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. πιστοποιητικά ή άλλα διαπιστευτήρια) για οποιαδήποτε μορφή μάθησης που έχουν πραγματοποιήσει στο κράτος μέλος·

β) διασφαλίζοντας ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν πρόσβαση σε διαδικασίες για την επικύρωση των προσόντων που αποκτήθηκαν μέσω μη τυπικής και άτυπης μάθησης·

γ) παρέχοντας διοικητική υποστήριξη σε άλλα κράτη μέλη και στις χώρες καταγωγής για τη διευκόλυνση της αναγνώρισης και της κατανόησης της μάθησης που έχουν πραγματοποιήσει υπήκοοι τρίτων χωρών στο κράτος μέλος.

Διαδικασίες

29. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών είναι φιλικές προς τον χρήστη και ελαχιστοποιούν τη διοικητική επιβάρυνση για τους αιτούντες.

Μεταφράσεις

30. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να χρησιμοποιούν το eTranslation (το σύστημα αυτόματης μετάφρασης της Επιτροπής) ή άλλο εργαλείο αυτόματης μετάφρασης, κατά περίπτωση.

31. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να ελαχιστοποιούν τις απαιτήσεις για τους υπηκόους τρίτων χωρών όσον αφορά την παροχή μεταφράσεων εγγράφων, όπου είναι δυνατόν, και, μεταξύ άλλων, να μη ζητούν από τους αιτούντες να παρέχουν μεταφράσεις από γλώσσες οι οποίες καλύπτονται από το εργαλείο eTranslation.

Επαλήθευση γνησιότητας

32. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώκουν τη διαμόρφωση του αναγκαίου κλίματος εμπιστοσύνης για την αποτελεσματική επαλήθευση της γνησιότητας, της εγκυρότητας, του επιπέδου και των μαθησιακών αποτελεσμάτων, κατά περίπτωση, των προσόντων από τρίτες χώρες, μεταξύ άλλων μέσω της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες και της ανάπτυξης γνώσεων σχετικά με τα συστήματα επαγγελματικών προσόντων των τρίτων χωρών.

33. Σε περιπτώσεις αβεβαιότητας ή αμφιβολίας, οι εθνικές αρχές θα πρέπει να επαληθεύουν τη γνησιότητα των εγγράφων όταν αυτό είναι εφικτό, για παράδειγμα, επικοινωνώντας με τις αρχές των τρίτων χωρών, αντί να απαιτούν από τον αιτούντα να προσκομίσει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία. Οι εθνικές αρχές δεν θα πρέπει να επιβάλλουν στους αιτούντες αδικαιολόγητη επιβάρυνση ή δαπάνη για την πιστοποίηση των εγγράφων ή την κατ' άλλον τρόπο απόδειξη της γνησιότητάς τους.

34. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας ή οι αιτούντες διεθνή προστασία, καθώς και τα άτομα τα οποία χρήζουν διεθνούς προστασίας, που βρίσκονται σε τρίτες χώρες και μπορούν να επωφεληθούν από συμπληρωματικές οδούς πρόσβασης στην αγορά εργασίας, τα οποία άτομα δεν μπορούν να τεκμηριώσουν δεόντως τα προσόντα τους, μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αξιολόγηση των προσόντων τους, κατά περίπτωση, από τις εθνικές αρχές για σκοπούς αναζήτησης απασχόλησης ή πρόσβασης σε μάθηση.

35. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να μεριμνούν ώστε η διάρκεια διεκπεραίωσης να μειώνεται σημαντικά όταν τα έγγραφα υποβάλλονται ως ψηφιακά διαπιστευτήρια με αξιόπιστη ψηφιακή υπογραφή (παρόμοια με το επίπεδο γνησιότητας που προσφέρει η ευρωπαϊκή υποδομή ψηφιακών διαπιστευτηρίων), διότι στις περιπτώσεις αυτές η γνησιότητα μπορεί να επαληθεύεται αμέσως.

Κόστος

36. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να δημοσιεύουν διαφανείς πληροφορίες σχετικά με οποιοδήποτε κόστος που συνδέεται με τις διαδικασίες αναγνώρισης και να διασφαλίζουν ότι το κόστος που εφαρμόζεται δεν υπερβαίνει το πραγματικό κόστος της διαδικασίας και είναι συγκρίσιμο, σε παρόμοιες περιστάσεις, με το κόστος που εφαρμόζεται για τους πολίτες της Ένωσης. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να μειώσουν ή να εξαλείψουν το κόστος, όπως τα τέλη υποβολής αιτήσεων, όπου είναι δυνατόν για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας ή τους αιτούντες διεθνή προστασία, καθώς και για τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας, τα οποία βρίσκονται σε τρίτες χώρες και μπορούν να επωφεληθούν από συμπληρωματικές οδούς πρόσβασης στην αγορά εργασίας.

Διεκπεραίωση των αιτήσεων

37. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών:

α) έχουν πρόσβαση σε σχετικά διαδικτυακά εργαλεία τα οποία είναι παρόμοια με εκείνα που έχουν στη διάθεσή τους οι πολίτες της Ένωσης για την υποβολή και τη διεκπεραίωση των αιτήσεων αναγνώρισης·

β) λαμβάνουν άμεσες βεβαιώσεις παραλαβής μετά την υποβολή ηλεκτρονικών αιτήσεων αναγνώρισης·

γ) λαμβάνουν βεβαίωση παραλαβής πλήρους αίτησης ή γνωστοποίηση τυχόν εγγράφων που ελλείπουν εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, το οποίο δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 15 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αναγνώρισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ

Οι συστάσεις του παρόντος κεφαλαίου ισχύουν για τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος, όπως αναφέρεται στο σημείο 5 στοιχείο α) ανωτέρω.

38. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διευκολύνουν την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών με την απλούστευση των διαδικασιών και την καλύτερη ευθυγράμμισή τους με τις διαδικασίες που καθορίζονται στην οδηγία 2005/36/ΕΚ.

Έγγραφα και διατυπώσεις

39. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να ζητούν από τους υπηκόους τρίτων χωρών παρόμοιο αριθμό και παρόμοια είδη εγγράφων με εκείνα που απαιτούνται από τους πολίτες της Ένωσης για την υποστήριξη των αιτήσεων χορήγησης άδειας πρόσβασης σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 50 παράγραφος 1 και στο παράρτημα VII της οδηγίας 2005/36/ΕΚ.

40. Η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων δεν θα πρέπει να εξαρτάται από γλωσσικές γνώσεις, εκτός εάν αυτές αποτελούν μέρος των προσόντων (π.χ. λογοθεραπευτές, καθηγητές γλωσσών). Οι γλωσσικές απαιτήσεις για την άσκηση του νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος στο κράτος μέλος υποδοχής δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν ό,τι είναι αναγκαίο και αναλογικό.

Αποφάσεις αναγνώρισης

41. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει:

α) να βασίζουν την αξιολόγηση των αιτήσεων υπηκόων τρίτων χωρών που διενεργούν σε κανόνες οι οποίοι είναι ισοδύναμοι με τους κανόνες που ορίζονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ·

β) να εξομοιώνουν προς τίτλο εκπαίδευσης τον τίτλο εκπαίδευσης που χορηγείται από τρίτη χώρα, εφόσον ο υπήκοος τρίτης χώρας διαθέτει στο συγκεκριμένο επάγγελμα τριετή επαγγελματική πείρα σε άλλο κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει σε προγενέστερο χρόνο τα προσόντα που αποκτήθηκαν στην τρίτη χώρα, με βάση το άρθρο 3 παράγραφος 3 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ·

γ) να εφαρμόζουν αντισταθμιστικά μέτρα μόνο σε περιπτώσεις που είναι ισοδύναμες με εκείνες που προβλέπονται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ·

δ) να διασφαλίζουν ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ πρακτικής άσκησης προσαρμογής και δοκιμασίας επάρκειας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ·

ε) να εξετάζουν τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε προηγούμενες αποφάσεις αναγνώρισης που έχουν λάβει άλλα κράτη μέλη, εφόσον είναι διαθέσιμες, ώστε να είναι δυνατή η ταχύτερη αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων του αιτούντος·

στ) να ολοκληρώνουν τη διαδικασία αναγνώρισης για τη χορήγηση άδειας πρόσβασης σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα το ταχύτερο δυνατόν, ώστε να είναι εφικτή η έκδοση δεόντως αιτιολογημένης απόφασης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, το οποίο δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους 2 μήνες από την ημερομηνία υποβολής πλήρους αίτησης.

Νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα προτεραιότητας

42. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιούν με τον καλύτερο τρόπο τις πληροφορίες για τις δεξιότητες όσον αφορά τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, που είναι διαθέσιμες σε εθνικές και ενωσιακές πηγές, καθώς και να απαιτούν από τις οικείες αρμόδιες αρχές να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τις αναμενόμενες ελλείψεις εργατικού δυναμικού στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τα δεδομένα αυτά για τον σχεδιασμό του εργατικού δυναμικού, μεταξύ άλλων και για τους σκοπούς του προσδιορισμού νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων προτεραιότητας για την προσέλκυση υπηκόων τρίτων χωρών, τρίτων χωρών για πιθανές εταιρικές σχέσεις, καθώς και πιθανών προσαρμογών στις διαδικασίες αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων.

43. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να βασίζονται σε προηγούμενες αποφάσεις ή να αναπτύξουν γνώσεις που αφορούν τα σχετικά προσόντα για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα προτεραιότητας από σχετικές τρίτες χώρες προκειμένου:

α) να καθιερώσουν ταχείς («fast-track») άξονες εργασίας, μεταξύ άλλων με την τοποθέτηση πρόσθετου προσωπικού, για την αντιμετώπιση νέας ή επείγουσας προτεραιότητας προς αναγνώριση·

β) να ελαχιστοποιήσουν τη διάρκεια διεκπεραίωσης, ώστε να είναι δυνατή η έκδοση δεόντως αιτιολογημένης απόφασης εντός 4 εβδομάδων από την ημερομηνία υποβολής πλήρους αίτησης·

γ) να ελαχιστοποιήσουν τις απαιτήσεις για τις αιτήσεις αναγνώρισης·

δ) να εντοπίσουν σημαντικές διαφορές στην εκπαίδευση και την κατάρτιση με τις σχετικές τρίτες χώρες, ώστε να είναι δυνατή η ανάπτυξη εξατομικευμένων μαθημάτων συμπλήρωσης κενών για τους υπηκόους τρίτων χωρών.

44. Για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα προτεραιότητας, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διερευνήσουν μηχανισμούς οι οποίοι παρέχουν στους υπηκόους τρίτων χωρών ταχύτερη πρόσβαση στην άσκηση των εν λόγω επαγγελμάτων ήδη από την υποβολή της αίτησής τους για αναγνώριση και ενόσω εκκρεμεί η διαδικασία εξέτασης της αίτησης, μεταξύ άλλων:

α) ευκαιρίες προσωρινής απασχόλησης, υπό εποπτεία που οργανώνεται σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές για το επάγγελμα·

β) ευκαιρίες προσωρινής απασχόλησης, συνοδευόμενες από κατάρτιση και αξιολόγηση·

γ) πρόσβαση σε θέσεις επιπέδου βοηθού που σχετίζονται με το επάγγελμα, με την προοπτική πλήρους πρόσβασης στην άσκηση του επαγγέλματος κατόπιν θετικής απόφασης αναγνώρισης.

45. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να προσφέρουν γλωσσική κατάρτιση σε υπηκόους τρίτων χωρών, ώστε να διευκολύνεται η πρόσβασή τους στην άσκηση του νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος προτεραιότητας στις περιπτώσεις στις οποίες πληρούν όλες τις απαιτήσεις αναγνώρισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Οι συστάσεις του παρόντος κεφαλαίου ισχύουν για τις εθνικές αρχές που συμμετέχουν στις διαδικασίες για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού, όπως αναφέρεται στο σημείο 5 στοιχείο γ) ανωτέρω.

46. Οι εθνικές αρχές που συμμετέχουν στην αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων, στη μετανάστευση και στην απασχόληση θα πρέπει να συνεργάζονται στενά για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών μετανάστευσης εργατικού δυναμικού, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων και του κλάδου, ιδίως των ΜΜΕ.

47. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να γνωστοποιούν με σαφή τρόπο πού απαιτείται η αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων στο πλαίσιο διαδικασιών, όπως τα συστήματα βάσει μορίων, για την απόκτηση θεώρησης ή άδειας εργασίας και διαμονής στο εκάστοτε κράτος μέλος.

48. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διευκολύνουν την έγκαιρη αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων, όπου απαιτείται, στο πλαίσιο αξιολογήσεων πριν από την αναχώρηση από τη χώρα καταγωγής, ώστε οι υπήκοοι τρίτων χωρών να μπορούν να εισέρχονται στην αγορά εργασίας χωρίς περιττή καθυστέρηση.

49. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να υιοθετήσουν την προσέγγιση που δίνει προτεραιότητα στις δεξιότητες προκειμένου να μετριάσουν τον κίνδυνο υπερειδίκευσης στο πλαίσιο της μετανάστευσης εργατικού δυναμικού. Οι διαδικασίες θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στην αξιολόγηση των δεξιοτήτων και των εμπειριών, ώστε να προσδιορίζεται το πλήρες εύρος των δυνατοτήτων των υπηκόων τρίτων χωρών και να υποστηρίζεται η ένταξή τους στην αγορά εργασίας σε καθήκοντα που αντιστοιχούν στις δεξιότητές τους. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να αποφεύγουν να βασίζουν τις αξιολογήσεις μόνο στα προσόντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Διασφάλιση ίσης μεταχείρισης

50. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πολίτες της Ένωσης με προσόντα που έχουν αποκτηθεί στην Ένωση ή σε τρίτη χώρα θα πρέπει να τυγχάνουν μεταχείρισης η οποία είναι εξίσου ευνοϊκή με τη μεταχείριση που επιφυλάσσεται στους υπηκόους τρίτων χωρών με τα ίδια προσόντα.

51. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα προσόντα που έχουν αποκτηθεί στην Ένωση αναγνωρίζονται με τον ίδιο τρόπο, είτε οι κάτοχοί τους είναι πολίτες της Ένωσης είτε υπήκοοι τρίτων χωρών.

52. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν χρήση της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν για την απλούστευση και την επιτάχυνση των εθνικών διαδικασιών αναγνώρισης προσόντων. Όταν οι διαδικασίες σε ένα κράτος μέλος είναι πιο ευέλικτες από εκείνες που ορίζονται στην οδηγία 2005/36/ΕΚ, το εν λόγω κράτος μέλος θα πρέπει να εξετάζει κατά πόσον μπορεί να υιοθετηθεί παρόμοια ευέλικτη προσέγγιση σε σχέση με την αναγνώριση των προσόντων που έχουν αποκτηθεί σε τρίτη χώρα.

Στήριξη από την Επιτροπή

53. Η Επιτροπή θα διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών, μεταξύ άλλων μέσω της αμοιβαίας μάθησης, της ανταλλαγής ορθών πρακτικών και της διευκόλυνσης της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, των κοινωνικών εταίρων, των ενδιαφερόμενων φορέων, των αρχών αναγνώρισης και των διεθνών οργανισμών. Η Επιτροπή θα διοργανώσει συνεδριάσεις στο πλαίσιο της ομάδας συντονιστών για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και άλλων σχετικών πλαισίων, όπως η συμβουλευτική ομάδα για το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων, η πλατφόρμα για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ένταξης, η συντονιστική ομάδα της δεξαμενής ταλέντων της ΕΕ και τα δίκτυα του ευρωπαϊκού δικτύου εθνικών κέντρων πληροφόρησης και των εθνικών κέντρων πληροφοριών για την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων (δίκτυα ENIC-NARIC).

54. Η Επιτροπή θα καλέσει τα κράτη μέλη να υποβάλουν εκθέσεις σχετικά με εθνικές πρωτοβουλίες, μεταρρυθμίσεις, ορθές πρακτικές και στατιστικές σχετικά με την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

55. Η Επιτροπή μπορεί να παρέχει στα κράτη μέλη, κατόπιν αιτήματός τους, εξατομικευμένη υποστήριξη και εμπειρογνωσία στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης που διαθέτει, με σκοπό τη μεταρρύθμιση των εθνικών συστημάτων και τη διευκόλυνση των διαδικασιών για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

56. Η Επιτροπή θα εργαστεί για τη βελτίωση της διαφάνειας των διαδικασιών αναγνώρισης και της πρόσβασης σε αυτές με τους ακόλουθους τρόπους:

α) ενθαρρύνοντας και βοηθώντας τα κράτη μέλη να αναπτύξουν σημασιολογικά διαλειτουργικές βάσεις δεδομένων για τις διαδικασίες και τις αποφάσεις αναγνώρισης, οι οποίες θα έχουν τη δυνατότητα να δημιουργούν δηλώσεις συγκρισιμότητας·

β) συνεχίζοντας την παροχή στήριξης στα δίκτυα ENIC-NARIC και ενθαρρύνοντας τα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο επέκτασης των αρμοδιοτήτων του NARIC ώστε να καλύπτουν και τα προσόντα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ)·

γ) παρέχοντας στήριξη στα κράτη μέλη ώστε να συμπεριλάβουν στη βάση δεδομένων για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα πληροφορίες σχετικά με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών που είναι υπεύθυνες για την αναγνώριση των προσόντων που κατέχουν υπήκοοι τρίτων χωρών, που παρέχουν πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα.

δ) παρέχοντας πρόσβαση σε διαδικτυακές πληροφορίες ώστε να βοηθούν τους υπηκόους τρίτων χωρών να κατανοήσουν τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων στην Ένωση.

57. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει τα εργαλεία της Ένωσης για την προώθηση της κατανόησης των δεξιοτήτων και των προσόντων που αποκτώνται σε τρίτες χώρες προτεραιότητας και είναι χρήσιμα για την κάλυψη των ελλείψεων στην αγορά εργασίας της Ένωσης. Η Επιτροπή:

α) θα συνεργαστεί με το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF), τα δίκτυα ENIC-NARIC, το Ευρωπαϊκό Μητρώο Οργανισμών Διασφάλισης της Ποιότητας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα κράτη μέλη και τρίτες χώρες για την κατάρτιση εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τα πλαίσια επαγγελματικών προσόντων και τα ειδικά προσόντα τρίτων χωρών, τη σύγκριση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων με τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων και τη διενέργεια στοχευμένων αξιολογήσεων της πρακτικής τρίτων χωρών όσον αφορά την πιστοποίηση και τη διασφάλιση της ποιότητας.

β) θα διασφαλίσει ότι η πλατφόρμα Europass περιλαμβάνει επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές αναγνώρισης και τη σχετική νομοθεσία σε τρίτες χώρες, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της απόφασης (ΕΕ) 2018/646.

γ) θα διερευνήσει τη σκοπιμότητα δημιουργίας περαιτέρω διαδικτυακών κόμβων πόρων με πληροφορίες σχετικά με τις δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα, με βάση τον κόμβο πόρων που επικεντρώνεται στην Ουκρανία.

δ) θα διερευνήσει τη σκοπιμότητα ανάπτυξης ενός εργαλείου σε επίπεδο Ένωσης, το οποίο θα έχει τη δυνατότητα να καταρτίζει δηλώσεις συγκρισιμότητας με βάση ένα εναρμονισμένο υπόδειγμα για συγκεκριμένα προσόντα που έχουν αποκτηθεί σε τρίτες χώρες, που καλύπτουν όλα τα κράτη μέλη.

ε) θα μεταφράσει τα εργαλεία που διευκολύνουν την αξιολόγηση των δεξιοτήτων υπηκόων τρίτων χωρών (π.χ. Europass, εργαλειοθήκη δεξιοτήτων της ΕΕ για υπηκόους τρίτων χωρών) στις γλώσσες επιλεγμένων τρίτων χωρών.

Βρυξέλλες, 15 Νοεμβρίου 2023.

Για την Επιτροπή
Thierry BRETON
Μέλος της Επιτροπής